

Forside | Statsministeren | Artikler | Arkiv | Anders Fogh Rasmussen | "Hvad kan det nytte?". Kronik i Berlingske Tidende den 26. marts 2003

"Hvad kan det nytte?". Kronik i Berlingske Tidende den 26. marts 2003

Under overskriften, "Danmark tilbage på sidesporet", leverede to af Berlingskes journalister, Jesper Larsen og Ole Bang Nielsen, i lørdags en meget besynderlig og misvisende analyse af Danmarks position i EU. Hovedsynspunktet var, at Danmark med sin beslutning om aktiv deltagelse i den internationale koalition til afvæbning af Saddam Hussein og befrielse af Irak havde anbragt sig ude på et sidespor i Europa og EU.

Analysen er helt forfejlet. Med beslutningen om aktiv deltagelse i den militære aktion er Danmark tværtimod med i en bred europæisk støtte til USA. Foruden Storbritannien støtter også Spanien, Italien, Holland og Portugal samt praktisk talt alle de øst- og centraleuropæiske lande aktionen. I det nye EU med 25 lande er det over halvdelen af medlemmerne, som støtter den amerikansk ledede koalition på den ene eller den anden måde. Hvis det er et sidespor, så må man i hvert fald sige, at det er stort og bredt og stærkt trafikeret. Forklaringen er nok, at de to journalister er på et forkert spor og derfor har svært ved at se, hvad der i virkeligheden bliver fremtidens hovedspor.

Europas og EU's fremtid ligger ikke i konfrontation med USA. Vi kan være uenige med amerikanerne om konkrete spørgsmål. Men det, der forener os, er langt stærkere end det, der skiller os. Fra historien ved såvel Europas små lande som de øst- og centraleuropæiske lande, at deres sikkerhed ligger bedre i hænderne på amerikanerne end på de europæiske stormagter. Dertil kommer, at Europa ikke kan løfte væsentlige sikkerhedsopgaver alene, når det kommer til stykket. Den internationale terrorisme kan vi ikke bekæmpe eller beskytte os imod alene. Vi behøver amerikanernes hjælp. Derfor vil det europæiske hovedspor også i fremtiden være en stærk alliance over Atlanten mellem Europa og USA. Danmark befinder sig solidt og godt på dette hovedspor.

Regeringens og Dansk Folkepartis beslutning om, at Danmark aktivt skal støtte den amerikansk ledede koalition, skal vi se i dette lys. Tiden er inde til at stoppe Saddam Husseins farlige spil med verdenssamfundet, før det er for sent. Kun amerikanerne har den militære styrke til at afvæbne Saddam og befri Irak. Men vi har en pligt til at hjælpe. Vi kan ikke blot sejle under bekvemlighedsflag og lade andre slås for frihed og fred. Det har der været for meget af i Danmarks fortid. Hvis vi mener noget alvorligt med vore demokratiske værdier, må vi også være parate til at yde vort lille bidrag til den internationale koalition.

Beslutningen er baseret på en nøgtern analyse af Danmarks langsigtede sikkerhedspolitiske interesser. Hvem kan garantere Danmarks sikkerhed, når det kommer til stykket? Kan Tyskland? Kan Frankrig? Nej, på det udviklingstrin, hvor det europæiske samarbejde nu befinder sig, kan vi europæere ikke klare vor egen sikkerhed. Det så vi i Bosnien, og vi så det i Kosovo. Europæerne kunne ikke andet end at holde møder og diskutere, medens myrderierne fortsatte på Balkan. Først da amerikanerne satte al deres politiske og militære kraft ind, kom der fred. Og sådan var det jo også under både Første og Anden Verdenskrig. Under begge krige ofrede amerikanerne tusinder af menneskeliv og store materielle ressourcer for at stoppe blodbadet og skabe fred.

I vore dage er truslen måske nok en anden. Den verdensomspændende terrorisme har afløst Den Kolde Krigs tofronts-konfrontation. I den forstand er terrorismen en langt farligere og mere uforudsigelig fjende.

Også her må vi spørge os selv: Hvem kan bedst garantere Danmarks sikkerhed? Mit svar er meget klart. Danmarks sikkerhed er bedre garanteret af en supermagt i Nordamerika end af den skrøbelige og bevægelige magtbalance mellem Tyskland, Frankrig og Storbritannien.

Det er da muligt, at vi en gang i fremtiden vil se et Europa, der er i stand til at tage vare på egen sikkerhed. Men det vil kræve et kvantespring fremad i EU-samarbejdet. Det vil kræve, at Europas stormagter giver afkald på den nationale selvbestemmelsesret i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Og det vil kræve væsentligt større ressourcer til forsvar, end dem vi er villige til at afsætte i dag. Det er ikke realistisk i en forudselig fremtid. Derfor er alliancen med USA helt afgørende for dansk sikkerhedspolitik. Og så må vi også være parate til at hjælpe USA, når vi bliver bedt om det til en aktion mod en skrupelløs militærdiktator, som truer freden og giver næring til terrorisme.

Men i det hele taget bærer de to journalisters analyse præg af de småstatskomplekser og den passive tilpasningspolitik, som i generationer har domineret dansk udenrigs- og sikkerhedspolitisk tænkning. Det ligger lige under huden, at Danmark helst skal tilpasse sig ydmygt, villigt og passivt til, hvad de dominerende europæiske stormagter siger. Sådan var det fra 1864 til 1945, hvor vi lydigt tilpassede os signalerne fra den store tyske nabo. Det førte til hykleriet under Første Verdenskrig og den usle samarbejds politik med tyskerne under Anden Verdenskrig. Og sådan var det under Den Kolde Krig, hvor toneangivende kredse i det danske samfund ønskede mere eller mindre passiv tilpasning til signalerne fra det kommunistiske Sovjetunionen og Warszawa-pagten. Tankegangen kulminerede med den pinlige fodnotepolitik i firserne, hvor Socialdemokratiet, de radikale og venstrefløjen tvang den daværende borgerlige regering til at gå imod vore allierede i NATO på en række væsentlige punkter.

Beslutningen om at deltage i den internationale koalition er et opgør med den passive tilpasningspolitik. Den er udtryk for, at Danmark skal være parat til at forsvare væsentlige værdier ved selv at yde et militært bidrag. Den indebærer, at Danmark står frem og bliver synlig på verdensscenen. I visse kredse vækker det ubehag. For de er stadig grundlæggende præget af "hvad-kan-det-nytte"-tankegangen. De vil helst, at Danmark ikke bliver hørt og set og bliver ubehageligt til mode, hvis Danmark indtager en klar holdning på tværs af, hvad andre lande måtte mene. Vi så det tydeligt under EU-formandskabet, hvor Danmark røg uklar med Rusland. Straks var medierne fyldt med dramatiske overskrifter: "Putin angriber Danmark". "Storm over Danmark". Og mange flere dramatiske skrivelser, som afspejlede en blanding af benovelse og bestyrtelse over, at lille Danmark var i centrum for en ret ordinær international situation.

Og nu påstår Jesper Larsen og Ole Bang Mikkelsen, at Danmark er på et sidespor, fordi vi i Irak-sagen har en anden holdning end Tyskland og Frankrig. Uha, det er farligt at mene noget andet end de to europæiske stormagter. Det er tilpasningspolitikken, som igen stikker sit hoved frem.

Filosofien bag den passive tilpasningspolitik blev formuleret allerede i 1905, da den senere radikale udenrigsminister, P. Munch udtalte: "...det første og sidste krav vi skal stille til det danske Diplomati er, at det skal holde sig i Ro og gøre sit yderste til, at vi kan leve så ubemærket som muligt."

Ikke se. Ikke høre. Ikke tale. Ikke udsætte sig for kritik. Leve så ubemærket som muligt. Det var kernen i det ydmyge diplomati, som prægede dansk udenrigspolitik helt frem til 1988. Men det er slut.

Danmark blander sig, og det betyder selvsagt også, at vi ikke kan være enige med andre lande om alting. Under EU-formandskabet pressede amerikanerne på for, at EU skulle give Tyrkiet væsentlige indrømmelser med hensyn til senere medlemskab af EU. Det amerikanske pres blev afvist af det danske formandskab. På det punkt var vi ikke så enige med briterne. Vi havde et fortræffeligt samarbejde med Frankrig om udvidelsen, men når vi skal snakke om EU's fremtidige landbrugsreform og budget er vi mere på den tyske linie.

Så Danmark er ikke på et sidespor i EU. Tværtimod indgår vi i skiftende alliancer og samarbejder med alle. I de to journalisters analyse var en diplomat fra ét af de øvrige nordiske EU lande citeret for at have sagt: "Formandskabet er åbenbart steget danskerne til hovedet". Det er ikke svært at gætte, hvem den pågældende er. Men det er jo velkendt, at de nordiske lande har valgt forskellige veje i udenrigs- og

sikkerhedspolitikken. Danmark er det eneste nordiske land, som er medlem af både EU og NATO. Præcis dér ligger hovedsporet i europæisk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og det agter regeringen at benytte til at søge maksimal indflydelse på udviklingen af det nye Europa.